

31992L0100

27.11.1992

JURNALUL OFICIAL AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE

L 346/61

DIRECTIVA 92/100/CEE A CONSILIULUI
din 19 noiembrie 1992
privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul
proprietății intelectuale

CONSILIUL COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolul 57 alineatul (2), articolele 66 și 100a,

având în vedere propunerea Comisiei (1),

în cooperare cu Parlamentul European (2),

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social (3),

întrucât protecția juridică pe care legislația și practicile statelor membre o asigură operelor reglementate de dreptul de autor și celor protejate de drepturi conexe diferă în materie de închiriere și de împrumut; întrucât aceste neconcordanțe sunt de natură să împiedice schimburile comerciale și să denatureze concurența, ceea ce ar putea influența realizarea și buna funcționare a pieței interne;

întrucât aceste neconcordanțe în materie de protecție juridică riscă să se adâncească pe măsură ce statele membre adoptă legislații noi și diferite sau pentru că jurisprudențele naționale care interpretează aceste dispoziții vor evolua în mod diferit;

întrucât trebuie să se elimine aceste neconcordanțe, conform obiectivului enunțat la articolul 8a din tratat, care presupune

crearea unui spațiu fără frontiere interne, astfel încât să se instituie, conform articolului 3 litera (f) din tratat, un regim prin care să se împiedice denaturarea concurenței pe piața comună;

întrucât închirierea și împrumutul de opere care fac obiectul dreptului de autor și de obiecte protejate prin drepturi conexe capătă o importanță crescândă, în special pentru autorii, artiștii și producătorii de fonograme și de filme; întrucât pirateria devine o amenințare din ce în ce mai gravă;

întrucât protecția corespunzătoare, prin drepturile de închiriere și de împrumut, a operelor care fac obiectul dreptului de autor și obiectelor protejate prin drepturi conexe, precum și protecția obiectelor prin dreptul de fixare, dreptul de reproducere, dreptul de distribuire, dreptul de radiodifuziune și televiziune și dreptul de comunicare publică, pot fi considerate, în consecință, ca având o importanță fundamentală pentru dezvoltarea economică și culturală a Comunității;

întrucât dreptul de autor și protecția conferită prin drepturile conexe trebuie să se adapteze realităților economice noi, cum ar fi noile forme de exploatare;

întrucât continuitatea activității creatoare și artistice a autorilor și artiștilor interpreți sau executanți presupune ca aceștia să primească un venit corespunzător, iar investițiile necesare, în special pentru producția de fonograme și de filme, sunt extrem de riscante și de riscante; întrucât numai o protecție juridică adecvată a titularilor de drepturi permite garantarea efectivă a posibilităților de a primi acest venit și de a amortiza aceste investiții;

(1) JO C 53, 28.2.1991, p. 35 și JO C 128, 20.5.1992, p. 8.

(2) JO C 67, 16.3.1992, p. 92 și Decizia din 28 octombrie 1992 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial).

(3) JO C 269, 14.10.1991, p. 54.

întrucât aceste activități creatoare, artistice și de antreprenariat sunt desfășurate, în mare măsură, de persoane independente; întrucât exercitarea acestor activități trebuie să fie ușurată prin asigurarea unei protecții armonizate din punct de vedere juridic în Comunitate;

întrucât, în măsura în care aceste activități constituie în principal servicii, prestarea acestora trebuie să fie facilitată în egală măsură prin crearea unui cadru juridic armonizat în Comunitate;

întrucât se impune armonizarea legislațiilor statelor membre în vederea respectării convențiilor internaționale pe care sunt fondate dreptul de autor și drepturile conexe în numeroase state membre;

întrucât cadrul juridic comunitar privind drepturile de închiriere și de împrumut, precum și unele drepturi conexe, poate fi limitat la dispoziții prin care statele membre să fie obligate să prevadă drepturi de închiriere și de împrumut pentru anumite grupuri de titulari și, în plus, drepturile de fixare, reproducere, distribuire, radiodifuziune sau televiziune și comunicare publică pentru anumite grupuri de titulari în domeniul protecției drepturilor conexe;

întrucât este necesar să se definească noțiunile de închiriere și de împrumut în sensul prezentei directive;

întrucât este de dorit, pentru o mai bună înțelegere, să se excludă de la închiriere și de la împrumut, în sensul prezentei directive, unele forme de punere la dispoziție, de exemplu punerea la dispoziție de fonograme sau de filme (opere cinematografice sau audiovizuale sau secvențe animate de imagini, însoțite sau nu de sunet) în scopul reprezentării publice sau radiodifuziunii și televiziunii, punerea la dispoziție în scop de expunere sau punerea la dispoziție în scopul consultării imediate; întrucât împrumutul în sensul prezentei directive nu înglobează punerea la dispoziție între entități accesibile publicului;

întrucât, atunci când împrumutul efectuat de o entitate accesibilă publicului presupune o plată al cărei cuantum nu depășește necesarul pentru acoperirea cheltuielilor de funcționare a entității, nu există avantaj economic sau comercial direct sau indirect în sensul prezentei directive;

întrucât este necesar să se introducă un regim care să asigure o remunerație echitabilă, la care nu se poate renunța, autorilor și artiștilor interpreți sau executanți, care trebuie să aibă posibilitatea de a încredința gestiunea acestui drept unor societăți de gestiune colectivă care îi reprezintă;

întrucât această remunerație echitabilă poate fi achitată pe baza uneia sau mai multor plăți în orice moment, la încheierea contractului sau ulterior;

întrucât această remunerație echitabilă trebuie să țină seama de importanța contribuției autorilor și artiștilor interpreți sau executanți în cauză la fonogramă sau film;

întrucât este necesar, de asemenea, să se protejeze cel puțin drepturile autorilor în cazul împrumutului public prin prevederea unor dispoziții specifice; întrucât, totuși, orice măsuri adoptate pe baza articolului 5 din prezenta directivă trebuie să respecte legislația comunitară, în special articolul 7 din tratat;

întrucât dispozițiile capitolului II din prezenta directivă nu împiedică statele membre să extindă prezumția menționată la articolul 2 alineatul (5) și asupra drepturilor exclusive incluse în capitolul

menționat; întrucât, în plus, acestea nu împiedică statele membre să prevadă o prezumție simplă de autorizare de exploatare pentru drepturile exclusive ale artiștilor interpreți sau executanți, prevăzute prin dispozițiile menționate, în măsura în care această prezumție este compatibilă cu Convenția internațională privind protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune sau televiziune, denumită în continuare „Convenția de la Roma”;

întrucât statele membre pot să prevadă, pentru titularii de drepturi conexe, dispoziții mai protectoare decât cele prevăzute la articolul 8 din prezenta directivă;

întrucât drepturile de închiriere și de împrumut și protecția armonizate în domeniul drepturilor conexe nu pot fi în nici un caz exercitate astfel încât să constituie restricții deghizate în comerțul între statele membre sau să fie contrare regulii de exploatare cronologică a mijloacelor media, recunoscută în hotărârea pronunțată în cauza „Société Cinéthèque contre FNCF” (1),

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL I

DREPTUL DE ÎNCHIRIERE ȘI DE ÎMPRUMUT

Articolul 1

Obiectul armonizării

(1) Conform dispozițiilor din prezentul capitol, statele membre prevăd, sub rezerva articolului 5, dreptul de a autoriza sau de a interzice închirierea și împrumutul operelor originale și al copiilor protejate prin dreptul de autor, precum și al altor obiecte menționate la articolul 2 alineatul (1).

(1) Cauzele 60/84 și 61/84, Culegere 1985, p. 2605.

(2) În sensul prezentei directive, „închiriere” înseamnă punerea la dispoziție în vederea utilizării, pentru o perioadă limitată și pentru obținerea unui avantaj economic sau comercial direct sau indirect.

(3) În sensul prezentei directive, „împrumut” înseamnă punerea la dispoziție în vederea utilizării, pentru o perioadă limitată și nu pentru obținerea unui avantaj economic sau comercial direct sau indirect, dacă acesta este efectuat în instituții accesibile publicului.

(4) Drepturile menționate în alineatul (1) nu se epuizează prin vânzare sau orice alt act de difuzare de originale și de copii de opere protejate de dreptul de autor sau de alte obiecte menționate la articolul 2 alineatul (1).

Articolul 2

Titularii și obiectul dreptului de închiriere și de împrumut

(1) Dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice închirierea și împrumutul aparține:

- autorului, în ceea ce privește originalul și copiile operei sale;
- artistului interpret sau executant, în ceea ce privește fixările execuției sale;
- producătorului de fonograme, în ceea ce privește fonogramele sale și
- producătorului primei fixări, în ceea ce privește originalul și copiile filmului său. În sensul prezentei directive, „film” reprezintă o operă cinematografică sau audiovizuală sau o secvență de imagini în mișcare, însoțită sau nu de sunet.

(2) În sensul prezentei directive, realizatorul principal al unei opere cinematografice sau audiovizuale este considerat ca autor sau ca unul dintre autori. Statele membre pot să prevadă ca alte persoane să fie considerate coautori.

(3) Prezenta directivă nu reglementează drepturile de închiriere și de împrumut în ceea ce privește operele de arhitectură și operele de artă aplicată.

(4) Drepturile prevăzute la alineatul (1) pot fi transferate, cedate sau pot face obiectul unei licențe contractuale.

(5) Fără a aduce atingere alineatului (7), atunci când un contract privind producerea unui film este încheiat, individual sau colectiv, între artiștii interpreți sau executanți și un producător de film, se prezumă că artistul interpret sau executant parte în acest contract, sub rezerva unor clauze contractuale contrare, a cedat dreptul său de închiriere, sub rezerva articolului 4.

(6) Statele membre pot prevedea o prezumție similară celei prevăzute în alineatul (5) în ceea ce privește autorii.

(7) Statele membre pot să prevadă ca semnarea contractului încheiat între un artist interpret sau executant și un producător de film pentru realizarea unui film justifică autorizația de închiriere, în măsura în care acest contract prevede o remunerație echitabilă în sensul articolului 4. Statele membre pot să prevadă în egală măsură că prezentul alineat se aplică *mutatis mutandis* drepturilor incluse în capitolul II.

Articolul 3

Închirierea programelor pentru calculator

Prezenta directivă nu aduce atingere dispozițiilor articolului 4 litera (c) din Directiva 91/250/CEE a Consiliului din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator (¹).

Articolul 4

Dreptul la o remunerație echitabilă nu poate face obiectul unei renunțări

(1) Dacă un autor sau un artist interpret sau executant a transferat sau cedat dreptul său de închiriere în ceea ce privește o fonogramă sau originalul sau o copie a filmului unui producător de fonograme sau de filme, acesta păstrează dreptul de a obține o remunerație echitabilă din închiriere.

(2) Dreptul de a obține o remunerație echitabilă din închiriere nu poate face obiectul unei renunțări din partea autorilor sau a artiștilor interpreți sau executanți.

(3) Gestionarea dreptului de a obține o remunerație echitabilă poate fi încredințată unor organisme de gestiune colectivă reprezentând autori sau artiști interpreți sau executanți.

(4) Statele membre pot reglementa dacă și în ce măsură gestionarea prin organisme de gestiune colectivă a dreptului de a obține o remunerație echitabilă poate fi impusă, precum și de la cine poate fi solicitată sau percepută această remunerație.

Articolul 5

Derogare de la dreptul exclusiv de împrumut public

(1) Statele membre pot deroga de la dreptul exclusiv pentru împrumutul public prevăzut la articolul 1, cu condiția ca autorii să obțină cel puțin o remunerație în temeiul acestui împrumut. Statele membre au libertatea de a determina această remunerație, ținând cont de obiectivele lor de promovare culturală.

(2) Dacă statele membre nu aplică dreptul exclusiv de împrumut prevăzut la articolul 1 cu privire la fonograme, filme și programe de calculator, acestea introduc o remunerație cel puțin pentru autori.

(¹) JO L 122, 17.5.1991, p. 42.

(3) Statele membre pot exonera anumite categorii de entități de la plata remunerațiilor menționate la alineatele (1) și (2).

(4) Comisia elaborează, în colaborare cu statele membre, înainte de 1 iulie 1997, un raport privind împrumutul public în Comunitate. Comisia transmite acest raport Parlamentului European și Consiliului.

CAPITOLUL II

DREPTURI CONEXE

Articolul 6

Dreptul de fixare

(1) Statele membre prevăd pentru artiștii interpreți sau executanți dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice fixarea execuțiilor lor.

(2) Statele membre prevăd pentru organismele de radiodifuziune sau televiziune dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice fixarea emisiunilor lor, fie că sunt difuzate prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau prin satelit.

(3) Dreptul prevăzut la alineatul (2) nu este prevăzut pentru un distribuitor prin cablu, dacă acesta se limitează la retransmiterea prin cablu a emisiunilor organismelor de radiodifuziune și televiziune.

Articolul 7

Dreptul de reproducere

(1) Statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă:

- pentru artiștii interpreți sau executanți, a fixărilor execuțiilor lor;
- pentru producătorii de fonograme, a fonogramelor lor;
- pentru producătorii primelor fixări de filme, a originalului și a copiilor filmelor lor și
- pentru organismele de radiodifuziune și televiziune, a fixărilor emisiunilor lor, în sensul articolului 6 alineatul (2).

(2) Dreptul de reproducere prevăzut în alineatul (1) poate fi transferat, cedat sau poate constitui obiectul unei licențe contractuale.

Articolul 8

Radiodifuziunea sau televiziunea și comunicarea publică

(1) Statele membre prevăd pentru artiștii interpreți sau executanți dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice radiodifuziunea sau televiziunea prin intermediul undelor radioelectrice și comunicarea publică a execuțiilor lor, cu excepția cazului în care

execuția este ea însăși deja o execuție radiodifuzată/televizată sau efectuată pornind de la o fixare.

(2) Statele membre prevăd un drept pentru a asigura că o remunerație echitabilă unică este plătită de utilizator, atunci când o fonogramă publicată în scopuri comerciale, sau o reproducere a acestei fonograme, este utilizată în scopul unei radiodifuzări/televizări prin intermediul undelor radioelectrice sau pentru orice comunicare publică și că această remunerație este repartizată între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme în cauză. În absența unui acord între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme, statele membre pot determina condițiile repartizării remunerației între aceștia.

(3) Statele membre prevăd pentru organismele de radiodifuziune și televiziune dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice radiodifuzarea sau televizarea emisiunilor lor prin intermediul undelor radioelectrice, precum și comunicarea publică a emisiunilor lor, dacă această comunicare este făcută în locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare.

Articolul 9

Dreptul de distribuție

(1) Statele membre prevăd:

- pentru artiștii interpreți sau executanți, în privința fixărilor execuțiilor lor;
- pentru producătorii de fonograme, în privința fonogramelor lor;
- pentru producătorii primelor fixări de filme, în privința originalului și copiilor lor;
- pentru organismele de radiodifuziune și televiziune, în privința fixărilor emisiunilor lor, în sensul articolului 6 alineatul (2);

dreptul exclusiv de punere la dispoziția publicului a acestor obiecte, inclusiv a copiilor acestora, prin vânzare sau altfel, denumit în continuare „drept de distribuție”.

(2) Dreptul de distribuție referitor la un obiect menționat în alineatul (1) nu este epuizat în cadrul Comunității, cu excepția cazului în care prima vânzare a acestui obiect în cadrul Comunității se face de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia.

(3) Dreptul de distribuție nu trebuie să aducă atingere dispozițiilor specifice ale capitolului I, în special din articolul 1 alineatul (4).

(4) Dreptul de distribuție poate fi transferat, cedat sau poate constitui obiectul unei licențe contractuale.

Articolul 10

Limitările drepturilor

(1) Statele membre au dreptul de a prevedea limitări ale drepturilor menționate în capitolul II în cazul:

- (a) uzului personal;
- (b) utilizării de scurte extrase în scopul informării asupra problemelor de actualitate;
- (c) unei fixări efemere efectuată de către un organism de radiodifuziune sau televiziune prin propriile sale mijloace și pentru propriile sale emisiuni;
- (d) utilizării numai în scop educativ sau de cercetare științifică.

(2) Fără a aduce atingere alineatului (1), orice stat membru poate să prevadă, în ceea ce privește protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme, a organismelor de radiodifuziune și televiziune și a producătorilor primelor fixări de filme, limitări de aceeași natură ca și cele prevăzute de legislația pentru protecția dreptului de autor privind operele literare și artistice. Cu toate acestea, licențele obligatorii nu pot fi prevăzute decât în măsura în care sunt compatibile cu Convenția de la Roma.

(3) Alineatul (1) litera (a) se aplică fără să aducă atingere oricărei legislații existente sau viitoare privind remunerația pentru reproducerea pentru uz personal.

CAPITOLUL III

DURATA

Articolul 11

Durata protecției dreptului de autor

Fără să aducă atingere unei armonizări ulterioare, drepturile de autor prevăzute de prezenta directivă nu expiră înainte de sfârșitul termenului prevăzut de Convenția de la Berna privind protecția operelor literare și artistice.

Articolul 12

Durata protecției drepturilor conexe

Fără să aducă atingere unei armonizări ulterioare, drepturile prevăzute de prezenta directivă pentru artiștii interpreți sau executanți, producătorii de fonograme și organismele de radiodifuziune și televiziune nu expiră înainte de sfârșitul termenelor respective prevăzute de Convenția de la Roma. Drepturile producătorilor primelor fixări de filme prevăzute de prezenta directivă nu expiră înainte de încheierea unei perioade de douăzeci de ani de la sfârșitul anului în care fixarea a fost realizată.

CAPITOLUL IV

DISPOZIȚII COMUNE

Articolul 13

Aplicabilitatea în timp

(1) Prezenta directivă se aplică tuturor operelor protejate de dreptul de autor, execuțiilor, fonogramelor, emisiunilor și primelor fixări de filme menționate în prezenta directivă, care sunt încă protejate, la 1 iulie 1994, de legislația statelor membre în domeniul dreptului de autor sau al drepturilor conexe sau care, la data respectivă, îndeplinesc criteriile de protecție prevăzute de dispozițiile prezentei directive.

(2) Prezenta directivă se aplică fără a aduce atingere actelor de exploatare realizate înainte de 1 iulie 1994.

(3) Statele membre pot să prevadă că titularii de drepturi sunt prezumați a fi autorizat închirierea sau împrumutul unui obiect menționat la articolul 2 alineatul (1), dacă se dovedește că a fost pus la dispoziția unor terți în acest scop sau dacă a fost dobândit înainte de 1 iulie 1994. Cu toate acestea, în special dacă acest obiect este o înregistrare digitală, statele membre pot să prevadă că titularii de drepturi au dreptul de a obține o remunerație adecvată pentru închirierea sau împrumutul acestui obiect.

(4) Statele membre pot să nu aplice dispozițiile articolului 2 alineatul (2) operelor cinematografice sau audiovizuale create înainte de 1 iulie 1994.

(5) Statele membre pot determina data de la care se aplică articolul 2 alineatul (2), cu condiția ca aceasta să nu fie ulterioară datei de 1 iulie 1997.

(6) Fără să aducă atingere alineatului (3) și sub rezerva alineatelor (8) și (9), prezenta directivă nu aduce atingere contractelor încheiate înainte de data adoptării acesteia.

(7) Statele membre pot să prevadă, sub rezerva dispozițiilor alineatelor (8) și (9), că, atunci când titularii care dobândesc noi drepturi în temeiul dispozițiilor interne adoptate pentru punerea în aplicare a prezentei directive au consimțit, înainte de 1 iulie 1994, la exploatare, se prezumă că aceștia și-au cedat noile drepturi exclusive.

(8) Statele membre pot stabili data de la care există dreptul la o remunerație echitabilă, care nu poate face obiectul unei renunțări, menționat la articolul 4, cu condiția ca această dată să nu fie ulterioară datei de 1 iulie 1997.

(9) În ceea ce privește contractele încheiate înainte de 1 iulie 1994, dreptul la o remunerație echitabilă, drept care nu poate face obiectul unei renunțări, prevăzut la articolul 4, nu se aplică decât atunci când autorul sau artistul interpret sau executant sau cei care îl reprezintă au înaintat o cerere în acest scop înainte de 1 ianuarie 1997. În absența unui acord între titularii de drepturi cu privire la nivelul remunerației, statele membre pot fixa nivelul remunerației echitabile.

*Articolul 14***Raportul dintre dreptul de autor și drepturile conexe**

În temeiul prezentei directive, protecția drepturilor conexe dreptului de autor păstrează intactă și nu aduce în nici un fel atingere protecției dreptului de autor.

*Articolul 15***Dispoziții finale**

(1) Statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare aducerii la îndeplinire a prezentei directive până la 1 iulie 1994. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta.

Atunci când statele membre adoptă aceste dispoziții, ele conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea

trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

(2) Comisiei îi sunt aduse la cunoștință de statele membre textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 16

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 19 noiembrie 1992.

Pentru Consiliu

Președintele

E. LEIGH